

Arvamuskirj lastekaitseaduse ja täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu kohta

Täname Teid võimaluse eest olla arvamuse avaldamiseks kaasatud Lastekaitseaduse ja Täitemenetluse seadustiku muudatustele.

Eesti Vabade Waldorfkoolide ja -lasteaedade Ühendus (EVWÜ) toob välja mõned märkamised, mis seadusemuudatuste seletuskirjast selgusetuks jäävad.

EVWÜ ei näe võimalust praeguste ressursside juures praegusele haridusasutuste töökorraldusele täiendavate ülesannete lisamist. Koolis töötajadena on meile igapäevaselt nähtav kõigi lastega töötavate inimeste, sh tugispetsialistide suur koormus ja pidev pingeline olukord. Ühtlasi on laialdaselt tõstatatud raskused haridusasutustesse kvalifitseeritud personali leidmisel. Samas hindame me kõrgelt lastekaitse spetsialiste, meie häid koostööpartnereid, mõistame nende töö eripära ning ülekoormust. Seetõttu palume tungivalt kaaluda ja arvestada meie poolt välja toodut.

Küsimused ja tähelepanekud, millele me seaduseelnõu ja seletuskirjaga tutvumisel vastust ei leidnud, kuid millega meie arvates on väga oluline arvestada enne kavandatavate muudatuste jõustumist:

1. Laste koolis avalduvate probleemide mitmetahulisus.

Peame väga oluliseks abivajavate laste ja nende perede õigeaegset asjatundlikku toetamist. Õppimise, emotsionaalse või sotsiaalse toimetulekuga akuutselt või järjepidevalt raskustes olevate lastega tegeleme koolis iga päev. Samuti on igapäevane inimestevaheliste, sh õpilane-õpilane, õpilane-õpetaja, õpilane-lapsevanem vaheliste erimeelsuste vahendamine. Selliseid juhtumeid suuname koolist välja vaid juhul, kui meie endi käed jäävad lühikeseks, kui oleme püüdnud järjepidevalt lahendusi leida, kuid vajame koolivälist spetsialisti lisavaatenurga või vanemale-lapsele lisaks toetusviiside, sh teraapiate võimaldamine, leidmiseks. Pere ei pea üksi kõigega toime tulema ja nii võib vaid ühes valdkonnas avalduv raskus laieneda ning lastekaitse spetsialisti kaasamine lapse toetamiseks on loomulik jätk. Kõik siin eelnevalt nimetatud vajadused ja tegevused on juba praegu kehtivate seadusesätetega kaetud ja seepärast jääb seadusemuudatuse mõtte EVWÜ jaoks küsitavaks.

2. Sotsiaalpedagoogide (ja teiste koolitöötajate) puuduv ajaressurss.

Saame aru, et kavandatavad muudatused on ette võetud eelkõige vähendamaks kohaliku omavalitsuse lastekaitse spetsialistide töökoormust. Samas ei leia me seletuskirjast viidet, kui palju kavandatav muudatus vähendaks lastekaitse spetsialistide töökoormust, läbipõlemist ja töölt lahkumist. Kas selline mõjuhinnaang on olemas, miks sellele seletuskirjas viidatud ei ole ja kui on olemas, kuidas sellega tutvuda saab?

Samuti ei mõista EVWÜ, kuidas on jõutud järeldusele, et haridusvaldkonnas on olemas vajalik ressurss pädevate inimeste vaba tööaja näol. Kas selline uuring koolitöötajate töökoormuse, läbipõlemise ja töölt lahkumise kohta on olemas, miks sellele seletuskirjas viidatud ei ole ja kui on olemas, kuidas selle uuringuga tutvuda

saab? Samuti kas on olemas mõjuhinnang, kuidas kavandatud seadusemuudatus mõjutab kooli sotsiaalpedagoogide või teiste juhtumikorralduseks pädevaks peetavate isikute töökoormust?

### 3. Rahaline lisaressurss.

EVWÜ kuuluvad koolid tegutsevad erakoolidena. Esitatud seadusemuudatuse järgi ei ole eristatud koole pidaja järgi, mistõttu kavandatud muudatus rakenduks sõltumata koolipidajast võrdselt kõikidele koolidele. Kui riik seadusemuudatusega suunab osa seni KOVi osutatud teenuseid ka erakooli pidajale, siis tuleb selleks võimaldada lisaks ka ressursse, mis võib olla lisatav haridustoetusele. Sel juhul on koolipidajal rahaline võimekus luua juurde ametikohti ja tasustada võimalikku juhtumiskorraldusega kaasnevat tööd koolis. Kas seadusemuudatuses on selle lisanduva kuluga arvestatud ja kuidas on garanteeritud vajaliku ressursi iga kooli pidajani jõudmine?

### 4. Koolis töötava juhtumi korraldaja pädevus.

Seadusemuudatuse kohaselt on kohaliku omavalitsuse lastekaitse spetsialistil vajadusel võimalik juhtum edastada koolis töötavale pädevale lapsega töötavale isikule, kui lapse toetusvajadus puudutab vaid üht valdkonda lapse elus. EVWÜ puhul tähendab see valdkond hariduse omandamist. Välja on toodud koolitusvajadus vaid lapsega kontaktivõtmiseks, mis on praegu küll eeldus igale haridusasutuses lapsega töötavale isikule ja oskuse puudumisel ei peaks inimene üldse haridusasutuses töötama. Täpsustamata on jäänud, milliseid pädevusi tervikuna juhtumi korraldamiseks silmas peetakse, kes neid pädevusi hindab ja kus on võimalik neid pädevusi vajadusel omandada?

### 5. Juhtumi korraldamise protsess ja kvaliteet.

Kohaliku omavalitsuse lastekaitse spetsialistidel on olemas metoodika ja vahendid lapse abivajaduse hindamiseks, protsessi dokumenteerimiseks ja talletamiseks, informatsioon ja ressursid vajalike toetavate tegevuste kättesaadavuse ning võimaldamise kohta. Et laste heaolu oleks tagatud ühetaoliselt üle Eesti, juhtumiskorraldus oleks läbi viidud ühtlase kvaliteediga, on vaja seadusemuudatuse rakendamiseks ühtset tegevuse protsessi, pädevaid isikuid, dokumentatsiooni, vahendeid ja informatsiooni. Seadusemuudatuses seletuskirjas ei ole kirjeldatud, kuidas plaanitakse need tagada.

### 6. Juhtumi korraldamisest keeldumine.

Haridusasutuse tugipersonal, sh sotsiaalpedagoogid töötavad ka praegu suure koormuse ja pingel all. Samas ei pruugi igas koolis siiski leiduda juhtumi korralduseks vajalike pädevustega isikut. Keerukate lapsi puudutavate juhtumite korral, nt hariduslik erivajadus, mida lapsevanem ei tunnista, võib haridusasutuse ja lapsevanema vahel olla ka väga suur pinge just erineva vaate tõttu ka juhul, kui lapse abivajadus puudutab vaid üht valdkonda tema elus. Seadusemuudatuse seletuskirjas ei ole välja toodud, kas eelnimetatud juhtudel on kooli suunatud juhtumi korraldusest võimalik ka keelduda?

Loodame, et EVWÜ poolt tõstatatud küsimused aitavad plaanitavat seadusemuudatust täiendavalt vaagida ja vajalikud muudatused haridusasutustele vajaliku kindluse tagamiseks sisse viia.

Arvamuskirja koostas Kairi Järvk-Elvisto (kontakt: [kairi.jarvik-elvisto@waldorf.ee](mailto:kairi.jarvik-elvisto@waldorf.ee)), kes on Tallinna Vaba Waldorfkooli tugiteenuste juht ning antud valdkonnas pikaajalise kogemusega.

20. jaanuar 2026

Lugupidamisega

EVWÜ koordinaator

Liivi Luhtaru-Paabo

/allkirjastatud digitaalselt/